

เหยื่อการข่มขืน: ความรุนแรงและการเปลี่ยนแปลง ของตัวละครหญิงใน *เดอะ เซอร์เจียน**

สุทัตตา พาหุมนันโต**

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง การข่มขืน ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยของอเมริกาเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* ของเทสส์ เกอร์ริตเซน จากการศึกษาพบว่าผู้ประพันธ์นำเสนอให้เห็นถึงความรุนแรงทางร่างกายและบาดแผลทางจิตใจที่เกิดขึ้นกับเหยื่อผู้รอดชีวิตจากการข่มขืน โดยความเป็นเหยื่อของตัวละครหญิงที่จมอยู่กับบาดแผลภายในจิตใจถูกผลิตซ้ำผ่านความอ่อนแอ ความสิ้นหวัง และความหวาดกลัว แต่ในขณะเดียวกันผู้ประพันธ์ก็ได้นำเสนอให้ตัวละครหญิงตระหนักรู้คุณค่าของตนเองและพร้อมจะลุกขึ้นต่อกรกับอาชญากรเพื่อปกป้องตนเอง นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของอเมริกาที่คัดสรรมานี้เผยให้เห็นว่าการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวคิดเรื่องความแตกต่างของเพศสภาพในสังคมปิตาธิปไตยที่กีดกันและแบ่งแยกให้ผู้ชายมีสถานะเหนือกว่าผู้หญิง แต่การเปลี่ยนแปลงบทบาทของ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตเรื่อง “ตัวละครหญิงกับปิตาธิปไตยในนวนิยายสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยของอเมริกา” ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตระดับมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: fang_taeyang@hotmail.com

ตัวละครหญิงก็เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ผู้หญิงสามารถโต้กลับความรุนแรงที่เกิดจากการกดทับของปิตาธิปไตยได้

คำสำคัญ: ปิตาธิปไตย; ความรุนแรงต่อผู้หญิง; ช่มชู้; บาดแผล; การเยียวยา

The Rape Victim: Violence and the Changes of the Female Character in *The Surgeon**

Sutatta Pahumanto**

Abstract

This article aims to study and analyze violence, especially rape, against the female character in *The Surgeon*, a contemporary American detective novel written by Tess Gerritsen. The result of the study shows that the writer presents not only the physical violence, but also the psychological trauma suffered by the rape survivor. She depicts the victimization of the female character overcome by her traumatic past produced through weakness, helplessness and terror and at the same time who rebuilds self-esteem and becomes ready to fight against the criminal to protect herself. The selected American detective novel reveals that victimization of violence is the result of gender differences in patriarchy, a social system in which men have more power than women. But the changes of the female character also represent the social change in which women retaliate against patriarchal oppression.

* This paper is a part of the author's dissertation entitled "Female characters and patriarchy in contemporary American detective fiction", Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

** Master's student, Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: fang_tayang@hotmail.com

Keywords: patriarchy; violence against women; rape; trauma; healing

1. บทนำ

ใน ค.ศ.2000 สหภาพยุโรป (European Union-EU) ได้รณรงค์โครงการต่อต้านความรุนแรงในครัวเรือน และเลือกใช้คำขวัญว่า “Break the silence” ซึ่งเป็น การเรียกร้องให้คนในสังคมเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน ครอบครัวยุคใหม่และช่วยกันยุติความรุนแรงด้วยการเปล่งเสียงออกมา ทั้งในส่วนของ ผู้ถูกระทำ คนที่พบเห็นเหตุการณ์ และคนในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ความรุนแรงเหล่านั้น ไม่เป็นภัยเงียบอีกต่อไป อย่างไรก็ตามปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงยังคง เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานและไม่สามารถแก้ไขได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความ รุนแรงภายในครอบครัว หรือภัยคุกคามจากสังคมภายนอก

แพทริเซีย ดี โรซี (Patricia D. Rozee) เสนอว่าในกรณีที่ผู้กระทำความ รุนแรงคือผู้ชายและผู้ถูกระทำคือผู้หญิง ประเด็นเรื่องเพศสภาพ (gender) เป็น ปัจจัยหลักในการก่ออาชญากรรมของผู้ชาย โดยผู้กระทำความผิดมีความเชื่อว่า ตนเองเป็นเพศที่เหนือกว่าและจะไม่ถูกลงโทษจากการข่มขืนหรือการกระทำรุนแรง ใดๆ ต่อผู้หญิง อีกทั้งผู้ถูกระทำยังมีความเชื่อว่าตนเองเป็นเพศที่อ่อนแอและ เหตุการณ์ที่เลวร้ายเช่นนี้สามารถเกิดกับตนเองได้ (Rozee, 2002, p. 94) กล่าวคือ เพศสภาพซึ่งเป็นผลผลิตจากการประกอบสร้างทางสังคมวัฒนธรรมกลายเป็นปัจจัย สำคัญที่กดทับผู้หญิงให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายในสังคมปิตาธิปไตย (patriarchy) ซึ่งเป็นสังคมที่มีผู้ชายเป็นศูนย์กลางและผู้หญิงถูกผลักให้กลายเป็นส่วน อื่นของสังคม (Cranny-Francis et al., 2003, pp. 14-15) แนวคิดที่มอบคุณค่าให้แก่ เพศชายนั้นถูกฝังรากลึกตั้งแต่สมัยโบราณและกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม จนกระทั่งผู้หญิงกลายเป็นเพศที่มีสถานะเป็นรองและไม่สามารถทัดเทียมผู้ชายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมตะวันตกที่ยกย่องคุณค่าของความเป็นชายเหนือความ เป็นหญิง ผู้หญิงถูกยึดโยงด้วยลักษณะทางกายภาพให้เข้ากับบทบาททางเพศจน กลายเป็นเพียงสัญลักษณ์ของการให้กำเนิดทายาท การโอบอุ้มและการเลี้ยงดู (Cranny-Francis et al., 2003, p. 143)

แนวคิดเรื่องเพศสภาพเหล่านี้หล่อหลอมบุคคลในสังคม จนกระทั่งเกิดเป็นภาพเหมารวมของเพศสภาพ (gender stereotypes) ซึ่งเป็นการลดทอนตัวตนและจำแนกบุคคลให้กลายเป็นกลุ่มเดียวกันด้วยอัตลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน ผู้หญิงซึ่งได้รับการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่เด็กย่อมถูกปลูกฝังว่าเป็นเพศที่มีความอ่อนแอ เปราะบางมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจึงถูกกดทับไว้ภายใต้ภาพเหมารวมของเพศสภาพเหล่านี้ และต้องรับผิดชอบกับบทบาทหน้าที่ที่สังคมมอบให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาท “แม่” และ “เมีย” ในขณะที่ผู้ชายต้องพิสูจน์ตนเองให้แสดงออกถึงความเป็นชายที่แท้จริง (real man) (Jensen & Kouri, 2012, p. 6) มิเช่นนั้นก็จะกลายเป็นผู้ชายที่อ่อนแอและไร้ประสิทธิภาพ มีสถานะไม่ต่างจากผู้หญิงและเสี่ยงต่อการถูกล่วงโทษเพราะความผิดแผกนั้น ความพยายามของผู้ชายในการประพฤติตนให้เหมาะสมกับเพศสภาพของตนเองนำไปสู่การปฏิเสธอารมณ์ความรู้สึกและการกระทำที่คล้ายคลึงกับผู้หญิง การแสดงความรังเกียจหรือการมีทัศนคติเชิงลบกับกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน รวมทั้งการพยายามแสดงพลังอำนาจเหนือผู้อื่น ด้วยแนวคิดเรื่องความแตกต่างทางเพศสภาพในสังคมปิตาธิปไตย ผู้ชายจึงใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการแสดงพลังอำนาจของความเป็นชายที่มีเหนือผู้อ่อนแอ นอกจากนี้ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจยังเป็นวิธีการหนึ่ง que ผู้ชายใช้ในการควบคุมผู้หญิงให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม คือไม่ก้าวก่ายหรือรุกล้ำพื้นที่ของผู้ชาย (Morewitz, 2004, p. 2) กล่าวคือหากผู้หญิงก้าวออกจากขอบเขตเพศสภาพและท้าทายอำนาจปิตาธิปไตย สิ่ง que ผู้ชายจะทำเพื่อป้องกันการถูกล่วงล้ำอำนาจคือการสร้างความรุนแรงเพื่อควบคุมและกีดกันผู้หญิงให้ออกไปจากพื้นที่ของตนเอง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมจึงมิได้หมายถึงการกระทำ ความรุนแรงที่บุคคลหนึ่งสร้างความเสียหายหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอีกคนหนึ่งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความรุนแรงในระดับสังคมคือทัศนคติเรื่องความแตกต่างของบทบาททางเพศที่บุคคลมีต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงต่างๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายหรือการคุกคามทางเพศผู้ที่อ่อนแอกว่า การแบ่งแยกหรือการกีดกันทางเพศในพื้นที่การทำงาน เป็นต้น

2. ตัวละครหญิงกับความรุนแรงในงานแนวสืบสวนสอบสวน

ความรุนแรงเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ชัดเจนในงานวรรณกรรมประเภทสืบสวนสอบสวน เนื่องจากจุดเด่นของวรรณกรรมประเภทนี้คือการไขปริศนาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งมักเป็นความรุนแรงในรูปแบบที่หลากหลาย ความรุนแรงมักมีนัยยะของการตกเป็นเหยื่อรวมอยู่ด้วย ในงานวรรณกรรมหรือแม้แต่ชีวิตจริงจะเห็นได้ว่าเหยื่อความรุนแรงมักเป็นผู้หญิงและผู้ที่ทำให้กระทำความผิดมักเป็นผู้ชาย สิ่งนี้สื่อให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องความแตกต่างทางเพศสภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่กดทับให้ผู้หญิงกลายเป็นเหยื่อความรุนแรงและไม่สามารถหลุดพ้นจากสภาพนี้ได้

วรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนตามขนบเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างของเพศสภาพและความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง อาทิ ผลงานในยุคศตวรรษที่ 19 ของอาร์เธอร์ โคนัน ดอยล์ (Arthur Conan Doyle) ผู้ให้กำเนิดนักสืบเชอร์ล็อก โฮล์มส์ (Sherlock Holmes) วรรณกรรมของดอยล์แบ่งแยกพื้นที่ของตัวละครชายและตัวละครหญิงอย่างชัดเจน โดยการสร้างอำนาจให้แก่ความเป็นชายและลดทอนคุณค่าความเป็นหญิงลงไป ตัวละครหญิงของดอยล์มักมีบทบาทในตอนต้นเรื่องคือมาขอความช่วยเหลือจากโฮล์มส์และหายไปจากเรื่อง จนกระทั่งช่วงเวลาสำคัญจึงจะปรากฏตัวขึ้นมาอีกครั้ง (Favor, 2000, p. 398) ตัวละครหญิงในวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนตามขนบมักปรากฏต่อสายตาของผู้อ่านในรูปของศพ ซึ่งไม่มีสิทธิไม่มีเสียงในการบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ผู้อ่านจะรับรู้ได้แต่เพียงว่าเป็นเหยื่อของความรุนแรง ร่างกายของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อหรือศพนั้น เป็นเพียงสิ่งที่ฆาตกรใช้ในการบอกเล่าเรื่องราวการฆาตกรรมของตนเอง ดังที่ปีเตอร์ เมสเซนต์ (Peter Messent) ได้อ้างแนวคิดของลี ฮอर्सลีย์ (Lee Horsley) ที่ว่า *“the Woman is the body in the library on whom the criminal writes his narrative of murder”* (Horsley อ้างถึงใน Messent, 2013, p. 87) และเช่นเดียวกันนักสืบก็มีหน้าที่ในการอ่านและตีความเรื่องราวของฆาตกรจากศพอีกทอดหนึ่ง ตัวละครหญิงจึงกลายเป็นเพียงสื่อกลางในการแสดงอำนาจของตัวละครชาย ทั้งอาชญากรชายที่

กระทำความรุนแรงกับตัวละครหญิง และนักสืบชายที่ตามหาตัวอาชญากรโดยเริ่มต้นจากเหยื่อตัวละครหญิง

ในขณะที่วรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนตามขนบมักนำเสนอตัวละครหญิงในฐานะเหยื่อที่ไร้เสียงในการบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง วรรณกรรมหรือภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยกลับเปิดพื้นที่ให้กับตัวละครหญิงในการแสดงความสามารถหรือตัวตนที่หลากหลาย โดยไม่ถูกจำกัดไว้ในบทบาทของเหยื่อผู้อ่อนแออีกต่อไป ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงถูกนำเสนอให้มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงในฐานะเหยื่อ หรือความรุนแรงที่เหยื่อใช้ในการต่อกรกับอาชญากร กล่าวคือความรุนแรงได้กลายเป็นอาวุธสำคัญที่นักเขียนและตัวละครหญิงใช้ในการต่อกรกับอำนาจปิตาธิปไตยที่พยายามกดทับให้ตัวละครหญิงเป็นเพียงเหยื่อหรือมีบทบาททางลบในงานแนวสืบสวนสอบสวน

จากการศึกษาพบว่าม้งานวิจัยจำนวนมากที่มุ่งนำเสนอความเปลี่ยนแปลงของตัวละครหญิงในนวนิยายหรือภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในแง่ของเหยื่อผู้หญิงที่สามารถพลิกกลับจากบทบาทผู้ถูกกระทำมาเป็นผู้กระทำได้ด้วยกรแค้น ซึ่งสาเหตุของการแค้นมักเกิดขึ้นจากความเหลื่อมล้ำของสถานะทางสังคม โดยกฎหมายไม่สามารถมอบความยุติธรรมให้แก่ผู้ถูกกระทำได้ ตัวละครจึงเลือกใช้วิธีการแค้นด้วยตนเองเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมเหล่านั้น อาทิ วิทยานิพนธ์เรื่อง *ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญากรรมร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย* ของกานต์ธิดา ขยันการนาวิ (2558) ได้ชี้ให้เห็นประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิงซึ่งปรากฏในนวนิยายสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยของสแกนดิเนเวีย โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครหญิงซาลันเดอร์ (Salander) ผู้เป็นเหยื่อจากการถูกข่มขืน จากนวนิยายเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* (2005) ของสติ๊ก ลาร์สสัน (Stieg Larsson) และตัวละครอันเดอร์ (Ander) ฆาตกรต่อเนื่องหญิงที่แค้นผู้ชายซึ่งกระทำความรุนแรงกับผู้หญิง จากนวนิยายเรื่อง *The Fifth Woman* (1996) ของ เฮนนิ่ง มานเคิลล์ (Henning Mankell) กานต์ธิดาพบว่าตัวละครหญิงยังคงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจากตัวละครชายและไม่สามารถพึ่งพา

ระบบยุติธรรมในสังคมเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ตนเองได้ จึงต้องอาศัยความสามารถของตนเองโดยการตั้งตนเป็นศาลเตี้ยและโต้กลับอำนาจความรุนแรงเหล่านั้น แต่ภายใต้การทำทายนวนคติปีศาจปไตย ตัวละครหญิงกลับเป็นฝ่ายที่ผลิตซ้ำความเป็นชายที่มีอำนาจเหนือกว่า ด้วยการเปลี่ยนแปลงตนเองโดยลดทอนความเป็นหญิงและสวมบทบาทความเป็นชายเพื่อโต้กลับความรุนแรง

บทความเรื่อง *From Victim to Vigilante: Gender, Violence, and Revenge in The Brave One (2007) and Hard Candy (2005)* ของรีเบกกา สตริงเจอร์ (Rebecca Stringer) (2011) เป็นงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่น่าเสนอการพลิกกลับบทบาทของตัวละครหญิง โดยในภาพยนตร์เรื่อง *The Brave One* ตัวละครเอริก้า เบน (Erica Bane) และคนรักถูกทำร้ายจากกลุ่มวัยรุ่นข้างถนน จนคนรักเสียชีวิตและเธอบาดเจ็บสาหัส สตริงเจอร์วิเคราะห์ว่าการพลิกบทบาทจากเหยื่อมาเป็นผู้กระทำของเบนแม้จะเป็นการทำทายนวนคติสภาพที่ผู้หญิงสามารถเป็นผู้กระทำความรุนแรงได้และยังทำทายนวนคติการนำเสนอความรุนแรงในภาพยนตร์แนวอาชญากรรม แต่การแก้แค้นที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากความต้องการของเบน แต่กลับเป็นเพราะบาดแผลในจิตใจซึ่งเกิดจากความรุนแรงผลักดันให้เธอก่อเหตุฆาตกรรม เช่นเดียวกันกับในภาพยนตร์เรื่อง *Hard Candy* ตัวละครหญิงเฮลีย์ สตาร์ค (Hayley Stark) พลิกกลับนวนคติสภาพโดยเป็นฝ่ายควบคุมและมีอำนาจเหนือกว่าตัวละครชายผู้มึนสนิมทางเพศชั้นขอบเด็ก ดังนั้นสตาร์คจึงเป็นเสมือนตัวแทนแนวคิดของกลุ่มสตรีนิยมที่ต่อต้านการคุกคามทางเพศในเด็ก (child sexual abuse) สตริงเจอร์เสนอว่าตัวละครหญิงจากทั้งสองเรื่องเป็นผลของแนวคิดสตรีนิยมที่ทำทายนวนคติและต่อต้านความรุนแรงจากผู้ชาย โดยสตริงเจอร์อ้างถึงแนวคิดของชาร์อน มาร์คัส (Sharon Marcus) ที่เสนอว่าปัญหาการข่มขืนที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงเป็นปัญหาที่สังคมมอบบทบาทเหยื่อผู้อ่อนแอและจมอยู่กับความหวาดกลัวให้แก่ผู้หญิง แนวคิดสตรีนิยมจึงต้องการให้ผู้หญิงหลุดพ้นออกจากบทบาทความเป็นเหยื่อและโต้กลับความรุนแรงนั้น

ตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นสื่อให้เห็นว่าความรุนแรงทั้งจากผู้กระทำที่เป็นผู้ชายและความรุนแรงจากสังคมที่ปฏิเสธการมอบความยุติธรรมให้แก่เหยื่อมีส่วนผลักดันให้เหยื่อต้องสวมบทบาทอาชญากรเพื่อแก้แค้นหรือปกป้องตนเอง การ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เส้นแบ่งระหว่างเหยื่อกับอาชญากรเกิดความพร่าเลือน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทสังคมที่ผู้หญิงไม่ได้เป็นเหยื่อความรุนแรงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ผู้หญิงสามารถพลิกกลับเป็นผู้กระทำได้เช่นเดียวกัน อย่างที่กล่าวไปในข้างต้น การที่ตัวละครหญิงตั้งตนเป็นศาลเตี้ยและแก้แค้นอาชญากรเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีจะปรากฏในนวนิยายหรือภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวนที่มีตัวละครเอกเป็นผู้หญิง แต่นวนิยายสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยของอเมริกาที่คัดสรรมานั้นนำเสนอในรูปแบบที่ต่างกันออกไป

บทความนี้มุ่งศึกษาการนำเสนอตัวละครหญิงในแง่ของการถูกกดทับไว้ภายใต้แนวคิดปิตาธิปไตยผ่านบทบาทเหยื่อความรุนแรงจากอาชญากรชาย ที่มักอ่อนแอและจมอยู่กับบาดแผลภายในจิตใจของตนเองเป็นเวลานาน ทั้งยังไร้ความสามารถในการปกป้องตนเองและโยนหาการปกป้องดูแลจากตัวละครชายอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันผู้ประพันธ์ต่อรองกับแนวคิดปิตาธิปไตยเหล่านี้ด้วยการเผยให้เห็นว่าเหยื่อสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง และกล้าที่จะเผชิญหน้ากับความเปราะบางของตัวเองแม้ตนเองจะถูกทำร้ายแต่คุณค่าของความเป็นมนุษย์ก็ไม่ได้ลดน้อยลงไปแต่อย่างใด ผู้ประพันธ์มิได้นำเสนอการไล่ล่าแก้แค้นคนร้ายอย่างที่ปรากฏในนวนิยายหรือภาพยนตร์หลายเรื่องอย่างที่ได้อ้างอิงไปข้างต้น เพราะการแก้แค้นเป็นเสมือนการสร้างความรุนแรงโต้กลับไปเพียงเพื่อตอบสนองจินตนาการของผู้หญิงที่ถูกกระทำ ความรุนแรงมากกว่าการเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามการเผชิญหน้ากับต้นตอของปัญหาหรืออาชญากรที่สร้างบาดแผลไว้ในจิตใจของเหยื่อก็คงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ตัวละครหญิงสามารถเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจและหลุดพ้นจากสถานะของเหยื่อที่อ่อนแอได้ โดยนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยที่นำมาศึกษาคือนวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* (*The Surgeon*, 2001) ของเทสส์ เกอร์ริตเซน (Tess Gerritsen) ผู้ประพันธ์บอกเล่าเรื่องราวความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงผ่านตัวละครแพทย์หญิงแคทเธอริน คอร์ดลล์ (Dr. Catherine Cordell) เธอถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนในมหาวิทยาลัยข่มขืนและพยายามฆ่า แต่กลับรอดมาได้ด้วยการยิงต่อสู้จนกระทั่งคนร้ายเสียชีวิต หลังจากผ่านมามากหลายปี คอร์ดลล์ก็กลับต้องเผชิญกับการไล่ล่าของฆาตกรต่อเนื่องที่ได้ฉายา

ว่า The Surgeon ซึ่งมีรูปแบบการฆาตกรรมที่คล้ายคลึงกับคนร้ายในอดีตที่เสียชีวิตไปแล้ว

3. การข่มขืนกับเรื่องเล่าร่วมสมัย

การข่มขืนเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่เราพบเห็นได้บ่อยครั้งในสังคม การบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นมักถูกนำเสนอบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ว่าเหยื่อถูกกระทำโดยผู้ใดและอาชญากรมีแรงจูงใจใด เหยื่อถูกทำให้ไม่ต่างจากวัตถุสืบสำคัญในการเล่าเรื่องและนำเสนอต่อผู้อ่านหรือผู้ชม จนดูเหมือนว่าการนำเสนอข่าวสารจะเป็นการมุ่งเน้นไปยังภาพผู้ถูกกระทำของเหยื่อมากจนกระทั่งละเลยแง่มุมชีวิตความเป็นมนุษย์ที่หลากหลายของเหยื่อไป และทำให้เหยื่อต้องอับอายมากกว่าที่จะช่วยเยียวยาความรู้สึกสูญเสียเหล่านั้น ซึ่งวรรณกรรมสามารถเติมเต็มในส่วนที่ขาดหายไปนี้ได้ วรรณกรรมสามารถบอกเล่าเรื่องราวในมุมมองของเหยื่อหรือแม้กระทั่งอาชญากร เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงที่เป็นเสมือนตัวแทนของผู้หญิงที่ถูกกระทำในสังคม ทั้งยังสามารถบอกเล่าแง่มุมชีวิตที่หลากหลายของเหยื่อนอกเหนือจากบทบาทผู้ถูกกระทำที่น่าสงสารเพียงอย่างเดียว

ชุตินา ประภาศวุฒิสาร ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง *ความเจ็บที่ส่งเสียง: ผู้หญิงกับความรุนแรงทางเพศในวรรณกรรมสตรีร่วมสมัย* โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมไทยร่วมสมัยที่มีประเด็นเรื่องการข่มขืนและเสนอว่า การข่มขืนเป็นเรื่องที่ “เล่าไม่ได้” เพราะเป็นเรื่องราวที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่ถูกข่มขืนโดยตรงหรือสร้างความเสียหายให้กับบุคคลใกล้ชิด นวนิยายซึ่งถูกมองว่าเป็นเรื่องของจินตนาการที่ถูกแต่งเติมขึ้นจึงเปิดโอกาสให้ผู้เล่านำเสนอเรื่องราวความรุนแรงทางเพศได้ชัดเจนมากขึ้นโดยปราศจากความวิตกกังวลถึงผลกระทบที่จะตามมา นอกจากนี้นวนิยายยังช่วยลดช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างตัวบทกับผู้อ่านได้เพราะนวนิยายจะบอกเล่าความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ปัจจัยต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความรุนแรงและสถานการณ์ที่ส่งผลให้เกิดการกระทำของตัวละคร (ชุตินา ประภาศวุฒิสาร, 2549,

น. 4-5) กล่าวคือวรรณกรรมได้กลายเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้สังคมเข้าใจผู้ที่ได้รับความรุนแรงมากขึ้น ผู้อ่านจะได้สัมผัสกับตัวละครอย่างใกล้ชิดและรับรู้ถึงความเจ็บที่ถูกลบปิดไว้

นวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* อาจเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแต่ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงและผลกระทบที่ตามมาอย่างชัดเจน ผู้ประพันธ์เปิดโอกาสให้เหยื่อได้บอกเล่าเรื่องราวการถูกข่มขืนหรือสิ่งที่เหยื่อต้องเผชิญภายหลังเหตุการณ์เลวร้าย บาดแผลทางจิตใจที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงการต่อรองกับมายาคติเรื่องการข่มขืนภายในสังคม ไม่ว่าจะ เป็นความเชื่อที่ว่าเหยื่อสมควรได้รับการข่มขืนเพราะมีพฤติกรรม การแสดงออก หรือรูปลักษณะภายนอกที่เชิญชวนให้เกิดการก่ออาชญากรรม ผู้หญิงมีความต้องการ และพึงพอใจกับการถูกข่มขืน หรือผู้หญิงสร้างเรื่องราวเท็จเพื่อทำลายชื่อเสียงของผู้ชาย (Rozee, 2002, p. 98) ความเชื่อเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากพื้นฐานของแนวคิดปิตาธิปไตยที่มอบคุณค่าให้กับผู้ชายและลดทอนคุณค่าของผู้หญิงให้ไม่ต่างจากวัตถุสิ่งของที่ไร้ชีวิต จนกระทั่งนำไปสู่การมอบความผิดให้กับเหยื่อผู้หญิง กล่าวคือเหยื่อจากการถูกข่มขืนมิได้เพียงเจ็บช้ำจากการถูกอาชญากรกระทำความรุนแรงเท่านั้น แต่ยังคงต้องแบกรับความผิดที่สังคมมอบให้อีกด้วย ซึ่งมายาคติเหล่านี้แฝงอยู่ในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งมุมมองของกฎหมายที่มีต่อการข่มขืนเหยื่อจากการถูกทำร้ายร่างกายเพื่อหวังปล้นทรัพย์ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าตนเองยินยอมให้อาชญากรทำร้ายร่างกายหรือปล้นทรัพย์สินหรือไม่ เพราะคงไม่มีบุคคลใดยินยอมกับเหตุการณ์ดังกล่าว แต่ในกรณีของการข่มขืน เหยื่อกลับต้องพิสูจน์ว่าตนเองมิได้ยินยอมต่ออาชญากร เพราะการข่มขืนเป็นเรื่องของความปรารถนาทางเพศที่ยากจะพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Brownmiller, 1975, p. 384)

การเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวละครหญิงที่ตกเป็นเหยื่อการข่มขืนทำให้เห็นว่าพวกเธอไม่เคยยินยอมและยินดีกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะการถูกข่มขืนสร้างตราบปให้กับเหยื่อและทำให้ชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไปตลอดกาล นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการข่มขืนมิได้มีต้นเหตุมาจากตัวละครหญิง แต่เป็นเพราะความเลวร้ายของอาชญากรชาย ดังที่ผู้ประพันธ์ได้บรรยายถึงความ

วิปริตของฆาตกรต่อเนื่องนามว่า The Surgeon หรือวอร์เรน ฮอยต์ (Warren Hoyt) ว่า *“There is nothing so exciting to a hunter as the scent of wounded prey...Just as she breathes in the night air, so, too, am I breathing in her scent. Her fear.”* (Gerritsen, 2001, pp. 64-65) ความปรารถนาของตัวละครอาชญากรชายสะท้อนให้เห็นถึงความคิดที่ว่าตนเองเป็นผู้ล่าที่มีอำนาจเหนือกว่าและมองเห็นผู้หญิงเป็นเพียงเหยื่อหรือวัตถุทางเพศที่มีไว้เพื่อสร้างความสุขให้กับตนเองเท่านั้น

4. การกดทับ: ตัวละครหญิงกับบทบาทผู้ถูกระงับ

4.1 การข่มขืนกับบาดแผลความทรงจำ

นวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* มีลักษณะไม่ต่างจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องอื่นๆ คือการสร้างปมปัญหาเพื่อให้ตัวละครเอกเป็นผู้คลี่คลาย แต่สารที่ผู้ประพันธ์ซ่อนไว้ภายใต้การคลี่คลายอาชญากรรมคือ ปัญหาการข่มขืนในสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง การข่มขืนไม่ได้เป็นเพียงการกระทำต่อร่างกายของเหยื่อ แต่ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจอย่างรุนแรง

ใน ค.ศ.1972 แอนน์ เบอร์เกสส์ (Ann Burgess) พยาบาลด้านจิตวิทยา และลินดา โฮล์มสตรอม (Lynda Holmstrom) นักสังคมวิทยา ได้ศึกษาผลกระทบจากการถูกข่มขืนโดยการสัมภาษณ์เหยื่อที่ถูกข่มขืน และพบว่าในช่วงเวลา 1 ปีของการเก็บข้อมูล มีผู้หญิง 92 คน และเด็ก 37 คน ตกเป็นเหยื่อการถูกข่มขืน ซึ่งการถูกข่มขืนนั้นเป็นประสบการณ์ที่สร้างความหวาดกลัวและนำไปให้เกิดอาการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการนอนไม่หลับ อาการคลื่นไส้ หรือการฝันร้าย เป็นต้น พวกเขาเรียกรูปแบบปฏิกิริยาทางจิตใจที่เกิดขึ้นเหล่านี้ว่า “rape trauma syndrome” (Herman, 2015, p. 31) จะเห็นได้ว่าอาการเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นเพราะความผิดปกติทางร่างกาย แต่เป็นเพราะจิตใจได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงจนกระทั่งเกิดเป็นปมปัญหาที่ยากจะเยียวยา เดิมทีวงวิชาการได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาบาดแผลทางจิตใจของ

ทหารผ่านศึกและพบว่าทหารเหล่านั้นประสบกับปัญหาทางจิตและมีอาการของโรค PTSD¹ (posttraumatic stress disorder) หรือความผิดปกติหลังการเกิดบาดแผลทางจิตใจของบุคคล แต่หลังจาก ค.ศ.1980 ด้วยการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากทำให้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการว่าอาการ PTSD เกิดขึ้นกับผู้รอดจากการถูกข่มขืน (survivors of rape) เช่นเดียวกับผู้รอดจากสภาวะสงคราม (survivors of war) (Herman, 2015, p. 32) ซึ่งจากการศึกษายังค้นพบอีกว่าผู้รอดจากการถูกข่มขืนมีอาการ PTSD ยาวนานกว่าเหยื่ออาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ เนื่องมาจากกระบวนการข่มขืนมีผลต่อจิตใจโดยตรง ผู้ข่มขืน (rapist) มีจุดประสงค์ในการสร้างความหวาดกลัว สร้างอำนาจครอบครอง และทำให้เหยื่อเกิดความอับอาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่ความสิ้นหวังในชีวิตของเหยื่อ (Herman, 2015, pp. 57-58)

นวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* ได้นำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนว่าชีวิตหลังผ่านพ้นเหตุการณ์เลวร้ายไม่ต่างจากการต้องตายทั้งเป็น การข่มขืนมิได้จบลงเมื่ออาชญากรจากไป แต่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรกับเหยื่อ ดังที่ลอว์เรนซ์ ซัคเกอร์ (Lawrence Zucker) นักจิตวิทยาอาชญากรรมของกรมตำรวจ ผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์พฤติกรรมของอาชญากรในคดีฆาตกรรมต่อเนื่อง ได้กล่าวไว้ในนวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* ว่า

¹ PTSD (posttraumatic stress disorder) เป็นปัญหาทางสุขภาพจิตของบุคคลหลังผ่านพ้นเหตุการณ์หรือประสบการณ์อันเลวร้าย อาทิ สงคราม ภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ การทำร้ายร่างกาย หรือการคุกคามทางเพศ เป็นต้น อาการของโรค PTSD มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- 1) การหวนคิดถึงเหตุการณ์ที่สร้างบาดแผลในจิตใจ ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของความคิดหรือความฝัน
- 2) การหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้หวนคิดถึงเหตุการณ์ที่สร้างบาดแผลในจิตใจ หรือพยายามทำกิจกรรมตลอดเวลาเพื่อไม่ต้องคิดถึงเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น
- 3) มีความคิดและความรู้สึกในแง่ลบมากกว่าปกติ อาจมีอาการซึมเศร้า เย็นชา หรือหมดความสนใจในสิ่งที่เคยสนใจ
- 4) มีอาการกระวนกระวายและหวาดระแวงมากกว่าปกติ มีปัญหาการนอนหลับ หรือการตั้งสมาธิกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Between abuser and victim. It sounds sick, but there it is. It's based on power. First he takes it away from her, makes her something less than a human being. She's now an object. He knows it and, more importantly, she knows it. It's the fact she's damaged, humiliated, that may excite him enough to return. First he marks her with the rape. Then he returns to claim ultimate ownership. (Gerritsen, 2001, p. 179)

ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างอาชญากรกับเหยื่อเป็นลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เหยื่อถูกทำให้เป็นเพียงวัตถุที่มีอาชญากรเป็นเจ้าของ ซึ่งความเป็นเจ้าของนี้มิได้สิ้นสุดเมื่อเหยื่อหลุดพ้นจากการถูกกระทำ อาจกล่าวได้ว่าผู้ถูกข่มขืนกลายเป็นเหยื่อถึงสองระดับ คือเหยื่อของอาชญากรที่ถูกกระทำ ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ และแม้จะผ่านพ้นเหตุการณ์ก็ยังคงถูกหลอกหลอนจากประสบการณ์อันเลวร้าย หรือไม่ได้รับความเข้าใจจากบุคคลรอบข้างอีกด้วย

กระบวนการที่ความรุนแรงสร้างบาดแผลไว้ในจิตใจของผู้ถูกกระทำ จนกระทั่งทำให้บุคลิกภาพหรือลักษณะนิสัยของคนเปลี่ยนไป สามารถอธิบายได้ในแง่ที่ว่าเหยื่อของความรุนแรงมีวิธีการคิดและการมองโลกที่แตกต่างและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมภายหลังจากถูกกระทำ ความรุนแรง รอนนี่ เจนออฟฟ์-บูลแมน (Ronnie Janoff-Bulman) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องบาดแผลภายในจิตใจ (psychological trauma) ของเหยื่อความรุนแรง โดยเสนอว่าการเผชิญหน้ากับความรุนแรงและการตกเป็นเหยื่อ ทำให้ความคิด ความเชื่อ และความคาดหวังที่บุคคลมีต่อตนเองและสังคมเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือช่วงชีวิตก่อนที่ผู้หญิงจะถูกข่มขืนอาจมีการตระหนักรู้ถึงคุณค่าตนเองในทางบวกและมีความคาดหวังว่าสังคมรอบข้างเป็นสังคมที่ดีและปลอดภัย แต่เมื่อต้องเผชิญกับประสบการณ์การถูกข่มขืน ความรู้สึกตกเป็นเหยื่อที่มีอำนาจด้อยกว่าอาชญากรจึงเข้ามาแทนที่การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง และส่งผลให้ผู้ถูกข่มขืนมองสังคมรอบข้างเป็นโลกแห่งความเลวร้ายและไม่ยุติธรรม แนวคิดของเจนออฟฟ์-บูลแมน สอดคล้องกับแนวคิดของจูดิธ เฮอร์แมน (Judith Lewis Herman)

ที่นำเสนอไว้ในหนังสือเรื่อง *Trauma and Recovery* (2015) ว่าการเผชิญหน้ากับความหวาดกลัวโดยกะทันหันย่อมส่งผลต่อจิตใจอย่างรุนแรง ดังนั้นสิ่งที่บุคคลจะแสวงหาเป็นอันดับแรกคือความรู้สึกปลอดภัยหรือการปกป้องดูแล ซึ่งหากบุคคลได้รับสิ่งเหล่านี้ย่อมช่วยบรรเทาและเยียวยาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นได้ แต่หากบุคคลไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการย่อมนำมาซึ่งความสิ้นหวังในชีวิตและศรัทธาความเชื่อที่แตกสลาย ดังที่เฮอรัแมนกล่าวว่า *“Wounded soldiers and raped women cry for their mothers, or for God. When this cry is not answered, the sense of basic trust is shattered.”* (Herman, 2015, p. 52)

เหยื่อที่ถูกข่มขืนไม่เพียงถูกหลอกหลอนจากบาดแผลภายในจิตใจ แต่ความไม่เข้าใจจากบุคคลรอบข้างยังคงสร้างความโดดเดี่ยวให้กับเหยื่ออีกด้วย คอร์เตลล์ ปกปิดเรื่องที่ตนเองถูกข่มขืนไว้ไม่ให้บุคคลภายนอกรับรู้ยกเว้นคนในครอบครัว แต่สิ่งที่เธอได้รับกลับเป็นความไม่เข้าใจ *“My father tried to understand, but he’s an old military man. He doesn’t accept weakness. He thinks of it as just another war wound, something that heals, and then you get on with your life. He told me to grow up and get over it. . . . ‘Get over it. . . .’* (Gerritsen, 2001, p. 189) จากมุมมองของบุคคลภายนอก การข่มขืนอาจเป็นความรุนแรงประเภทหนึ่ง สร้างบาดแผลให้กับเหยื่อไม่ต่างไปจากความรุนแรงประเภทอื่นๆ และเหยื่อสามารถก้าวข้ามความเจ็บปวดไปได้โดยง่ายตาย แต่แท้จริงแล้วการข่มขืนสร้างบาดแผลที่ฝังลึกไปมากกว่านั้น การข่มขืนมิได้เป็นเพียงการนำบางสิ่งบางอย่างไปจากผู้เสียหายอย่างไรก็ดี การปล้นหรือการลักขโมย แต่ยังเป็นการทำให้ผู้เสียหายรู้สึกอับอายและเสื่อมเสียเกียรติอีกด้วย (Brownmiller, 1975, p. 378) เห็นได้ชัดว่าความเจ็บปวดและความโดดเดี่ยวของตัวละครหญิงเกิดขึ้นจากการหลอหลอมของสังคมที่มองข้ามปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายหลังการถูกข่มขืน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคอร์เตลล์แสดงให้เห็นถึงสถานะผู้ถูกกระทำทั้งจากอาชญากรและจากสังคมอย่างชัดเจน แม้พวกเขาจะรอดพ้นจากสถานการณ์เลวร้ายแต่กลับถูกกดทับไว้ภายใต้ความเจ็บปวดกลายเป็นเพียงบุคคลที่แปลกแยกแตกต่างจากบุคคลอื่นในสังคม

4.2 การข่มขืนกับเหยื่อในฐานะหญิงผู้อ่อนแอ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงคือความอ่อนแอที่มักถูกนำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนผ่านการเทียบเคียงกับตัวละครชายไม่ว่าจะเป็นตัวละครอาชญากรชายที่กระทำความรุนแรงและสร้างบาดแผลในจิตใจให้กับเหยื่อ หรือตัวละครชายผู้เป็นเสมือนพระเอกที่คอยช่วยเหลือและปกป้องตัวละครหญิงจากอันตรายต่าง ๆ ซูซาน บราวน์มิลเลอร์ (Susan Brownmiller) ได้กล่าวเกี่ยวกับประเด็นการเรียนรู้เรื่องของการข่มขืนไว้ในหนังสือเรื่อง *Against Our Will: Men, Women and Rape* (1975) ว่า

Women are trained to be rape victims. To simply learn the word "rape" is to take instruction in the power relationship between males and females. To talk about rape, even with nervous laughter, is to acknowledge a woman's special victim status. We hear the whispers when we are children: girls get raped. Not boys...Rape seeps into our childhood consciousness by imperceptible degrees. Even before we learn to read we have become indoctrinated into a victim mentality. (Brownmiller, 1975, p. 309)

การเรียนรู้ถึงบทบาทเหยื่อเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กผ่านสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายอย่างเทพนิยายเรื่องต่างๆ บราวน์มิลเลอร์ยกตัวอย่างเรื่องหนูน้อยหมวกแดง (Little Red Riding Hood) ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นนิทานที่แฝงการสั่งสอนเด็กผู้หญิงให้รู้จักดูแลตนเองและระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากผู้ชาย นอกจากนี้ยังสอดแทรกแนวคิดที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอและต้องรอคอยความช่วยเหลือจากผู้ชายเท่านั้น เช่นเดียวกับเรื่องซินเดอเรลล่า (Cinderella) และเรื่องเจ้าหญิงนิทรา (Sleeping Beauty) ที่นำเสนอแนวคิดว่าผู้หญิงจะต้องมีหน้าตาที่งดงามและเป็นผู้อ่อนแอที่รอคอยความช่วยเหลือจากผู้ชายเท่านั้น (Brownmiller, 1975, p. 310) จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ความเป็นเหยื่อที่อ่อนแอและตกเป็นเบี้ยล่างของผู้ชายไม่ได้มีเฉพาะใน

สื่อที่นำเสนอให้กับผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังไม่ปรากฏในสื่อที่นำเสนอต่อเด็กและเยาวชน โดยตรงอีกด้วย ดังนั้นเด็กจึงถูกปลูกฝังว่าคุณสมบัติสำคัญที่ผู้หญิงควรมีคือ หน้าตาที่งดงามและความอ่อนแอ ซึ่งหากมีคุณสมบัติเหล่านี้พวกเธอจะเป็นที่ต้องการ และได้รับความรักจากผู้ชาย

ตัวบทคดีสรรได้นำเสนอให้เห็นคุณสมบัติทั้งสองประการไม่ว่าจะเป็น ความงามหรือความอ่อนแอของตัวละครหญิงที่แสวงหาความรู้สึกปลอดภัยในรูปแบบของการโหยหาการปกป้องดูแลจากตัวละครชาย อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร คอร์เดลล์กับนักสืบโทมัส มัวร์ (Thomas Moore) ตำรวจที่สืบสวนคดีฆาตกรรม ต่อเนื่อง *“You make me feel safe. That’s what I need, most of all. To feel safe. I think you’re the only man who ever understands that. The only man I’ve been able to trust.”* (Gerritsen, 2001, p. 287) นักสืบมัวร์รู้จักกับคอร์เดลล์ในฐานะนักสืบกับพยานในคดีอาชญากรรม แต่ทั้งสองกลับดึงดูดเข้าหากันเพราะบาดแผลภายในจิตใจที่สร้างความเจ็บปวดให้กับตนเอง มัวร์สูญเสียภรรยาในขณะที่คอร์เดลล์สูญเสียตัวตนที่เคยมีความสุข มัวร์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับคอร์เดลล์มากขึ้นจนท้ายที่สุดทั้งสองได้แต่งงานกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมัวร์กับคอร์เดลล์แสดงให้เห็นถึงการยึดโยงกับแนวคิดพิคาธิปไโดยผ่านตัวละครหญิงผู้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากร ที่แสดงออกถึงความอ่อนแอและโหยหาการปกป้องดูแลจากตัวละครชายผู้เต็มไปด้วยพลังกำลังและความเฉลียวฉลาด

ผู้ประพันธ์ผลิตซ้ำและตอกย้ำให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องความแตกต่างทางเพศสภาพในสังคมพิคาธิปไโดยอย่างชัดเจน ตัวละครหญิงถูกทำให้เป็นเหยื่อความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจจากตัวละครอาชญากรชาย แม้เหยื่อจะรอดชีวิตแต่กลับเต็มไปด้วยบาดแผลภายในจิตใจที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของพวกเธอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพความอ่อนแอที่ถูกขับเน้นให้เห็นได้อย่างชัดเจนผ่านบทบาทตัวละครหญิงที่ต้องการการปกป้องดูแลจากตัวละครชายอื่นๆ ในเรื่อง อย่างไรก็ตามผู้ประพันธ์ได้เผยให้เห็นถึงความพยายามที่จะต่อรองกับแนวคิดพิคาธิปไโดยเหล่านี้ด้วยการนำเสนอบทบาทตัวละครหญิงผู้ตกเป็นเหยื่อให้มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจะขยายความในหัวข้อถัดไป

5. การต่อรอง: ตัวละครหญิงกับบทบาทผู้กระทำ

5.1 บาดแผลความทรงจำกับการหวนกลับมาของความรุนแรง

ลักษณะประการหนึ่งที่จะเห็นได้ชัดเจนและมักเกิดขึ้นกับผู้ป่วยโรค PTSD คือการเกิดขึ้นอีกครั้งของบาดแผลทางจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นในรูปของความคิดหรือความฝัน ซึ่งแบร์รี ไกวนาห์ (Barry Guinagh) ได้อธิบายการเกิดขึ้นของบาดแผลทางจิตใจครั้งแล้วครั้งเล่าโดยอ้างอิงถึงแนวคิดของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ฟรอยด์เชื่อว่า มนุษย์ถูกขับเคลื่อนด้วยหลักของความพึงพอใจ (pleasure principle) คือการแสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่ไม่สะดวกสบาย แต่หลังจากนำเสนอแนวคิดดังกล่าว ฟรอยด์ได้พบเห็นอาการทางจิตที่เกิดขึ้นกับทหารหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยทหารเหล่านี้มีการหวนคิดหรือฝันถึงเหตุการณ์ความรุนแรงในสงครามที่ก่อให้เกิดบาดแผลทางจิตใจซ้ำๆ ฟรอยด์จึงทบทวนและแก้ไขแนวคิดดังกล่าวของตนเอง โดยเพิ่มเติมแนวคิดเรื่อง “repetition compulsion” หรือแรงกระตุ้นในการกระทำซ้ำ ในหนังสือเรื่อง *Beyond the Pleasure Principle* (1920) ฟรอยด์เสนอว่าแรงกระตุ้นในการทำบางสิ่งบางอย่างซ้ำๆ เป็นแรงขับพื้นฐานซึ่งเป็นสัญชาตญาณดั้งเดิมของมนุษย์ หลังจากพบเจอกับเหตุการณ์ที่มากกว่าทบกับจิตใจจึงมีความพยายามหวนคิดถึงเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อย้ำเตือนถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น จนกระทั่งจิตสามารถรับมือกับเหตุการณ์นั้นได้ (Guinagh, 1987, p. 57) จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องแรงกระตุ้นในการทำสิ่งเดิมซ้ำๆ มีบทบาทเหนือกว่าหลักแห่งความพึงพอใจ เพราะกรณีของบุคคลที่เผชิญกับประสบการณ์บาดแผลทางจิตใจจากความรุนแรงต่างๆ และมีการหวนคิดถึงหรือฝันถึงเหตุการณ์อันเลวร้ายที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าแรงกระตุ้นในการทำสิ่งใดซ้ำๆ สามารถกดทับหลักแห่งความพึงพอใจที่ผลักดันให้มนุษย์แสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวดต่างๆ ได้

การเกิดขึ้นซ้ำๆ ของภาพเหตุการณ์ความรุนแรงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเยียวยาให้บุคคลสามารถรับมือกับบาดแผลทางจิตใจได้ เพราะเป็นการเผชิญหน้ากับสิ่งที่หวาดกลัวจนกระทั่งจิตใจพร้อมรับมือกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ในกรณีของ

นวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* ผู้ประพันธ์จงใจให้ตัวละครกลับไปเผชิญหน้ากับความรุนแรงอีกครั้ง ซึ่งเราอาจตีความการเผชิญหน้ากับความรุนแรงอีกครั้งหนึ่งนี้ว่าเป็นเสมือนอุปสรรคกั้นการเกิดขึ้นอีกครั้งของเหตุการณ์ความรุนแรง ทั้งนี้เพื่อให้จิตใจพร้อมรับกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และสามารถผนวกเหตุการณ์ความรุนแรงเข้ากับชีวิตประจำวันของตนเองได้ ในนวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* นักสืบโทมัส มัวร์ (Thomas Moore) และนักสืบเจน ริซโซลี (Jane Rizzoli) ต้องการสืบสวนคดีฆาตกรต่อเนื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับคอร์เดลล์ ทั้งสองจึงเดินทางมายังโรงพยาบาลที่คอร์เดลล์ทำงานและสอบถามเกี่ยวกับคดีที่เกิดขึ้นกับเธอในอดีต ปฏิบัติการที่เกิดขึ้นกับคอร์เดลล์แสดงให้เห็นถึงผลกระทบอันรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้ผ่านประสบการณ์การถูกข่มขืน *“For a moment she could not speak. Her legs suddenly felt numb and she reached back toward the wall, as though to catch herself from falling....She did not want to talk about it. She had hoped never to talk about Savannah to anyone, ever again.”* (Gerritsen, 2001, pp. 33-34) แม้ว่าแอนดรูส์ คาปรา (Andrew Capra) คนร้ายที่ข่มขืนเธอจะเสียชีวิตไปแล้ว แต่เหตุการณ์ครั้งนั้นกลับสร้างบาดแผลไว้ในจิตใจของคอร์เดลล์ ส่งผลให้เธอหวาดกลัวและพยายามหลีกเลี่ยงความทรงจำอันเลวร้าย โดยแสร้งทำเป็นว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นโลกของเธอถูกทำลายลงไปหลังถูกคาปราข่มขืน ความเจ็บปวดจากบาดแผลเหล่านี้ถูกกระตุ้นขึ้นอีกครั้งจากการสืบสวนของตำรวจ ดังที่ผู้ประพันธ์ได้บรรยายว่า

For the last two years she had managed to suppress all thoughts of what had happened to her in Savannah. Every so often, without warning, a remembered image might return, as sharp as a knife's slash, but she would dance away from it, deftly turning her mind to other thoughts. Today, she could not avoid the memories. Today, she could not pretend that Savannah had never happened. (Gerritsen, 2001, p. 59)

ประโยคข้างต้นสื่อให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเหยื่อที่ถูกข่มขืนอย่างชัดเจน บาดแผลภายในจิตใจที่ยังไม่ได้รับการเยียวยาย่อมหวนกลับมาหลอกหลอนและสร้างความหวาดกลัวให้กับเหยื่ออีกครั้ง ผู้ประพันธ์จึงใจให้คอร์เดลล์กลับไปเผชิญกับความรุนแรงในรูปแบบใหม่ คือฆาตกรต่อเนื่องนามว่า The Surgeon หรือวอร์เรน ฮอยด์ ที่เคยเป็นคู่หูก่อคดีฆาตกรรมในอดีตกับคาปรา คนร้ายที่ข่มขืนเธอ “*Capra. The Surgeon. Two heads of the same monster.*” (Gerritsen, 2001, p. 163) ฮอยด์ตามล่าคอร์เดลล์และสร้างสถานการณ์ให้เธอรู้สึกหวาดกลัว จนกระทั่งจับตัวเธอมาเพื่อฆ่า แต่ครั้งนี้คอร์เดลล์ไม่ยอมตกเป็นเหยื่อดังเช่นอดีต เธอพยายามตั้งสติเพื่อเอาชนะฮอยด์ “*Fight for fear. Welcome the rage. Show him that no matter what he does to you, you cannot be defeated. Even in death.*” (Gerritsen, 2001, p. 377) ท้ายที่สุดคอร์เดลล์สามารถก้าวข้ามความหวาดกลัวและเอาชนะฮอยด์ได้ ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นถึงการต่อรองกับแนวคิดปีศาจปึโดยที่พยายามกดทับให้ตัวละครหญิงกลายเป็นเพียงเหยื่อที่อ่อนแอและหวาดกลัวต่อภัยคุกคาม โดยการพลิกกลับเป็นผู้กระทำที่กล้าหาญได้เช่นเดียวกัน

5.2 บาดแผลความทรงจำกับการรื้อฟื้นสายสัมพันธ์ของตัวละครหญิง

การเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจของผู้ผ่านพ้นเหตุการณ์การถูกข่มขืนที่ปรากฏใน *เดอะ เซอร์เจียน* ไม่ได้มีเพียงการเผชิญหน้ากับความรุนแรงอีกครั้ง แต่ยังปรากฏในรูปแบบของการสร้างสังคมและรื้อฟื้นสายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อร่วมกันอีกด้วย ในตอนที่คอร์เดลล์รู้ว่า มีฆาตกรต่อเนื่องที่คล้ายคลึงกับคาปรา ปรากฏตัวขึ้น เธอแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่สามารถควบคุมสติของตนเองได้และต้องการหาที่พึ่งพาเพื่อสร้างความรู้สึกปลอดภัย สถานที่ที่คอร์เดลล์ใช้เพื่อการระบายความเจ็บปวดในจิตใจคือสังคมออนไลน์ เธอเป็นหนึ่งในสมาชิกโปรแกรมห้องสนทนาส่วนตัว (private chat room) ที่ชื่อว่า “womanhelp” ห้องสนทนานี้เต็มไปด้วยสมาชิกผู้หญิงที่ล้วนแล้วแต่ผ่านประสบการณ์เลวร้ายและต้องการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเอง ดังที่ผู้ประพันธ์ได้กล่าวว่

Half a dozen familiar screen names were already there. Faceless, nameless women, all of them drawn to this safe and anonymous haven in cyberspace. She sat for a few moments, watching the messages scroll down the computer screen. Hearing, in her mind the wounded voices of women she had never met, except in this virtual room. [...] Catherine could almost hear the coo of female voices, gentle, soothing murmurs through the ether. (Gerritsen, 2001, pp. 61-63)

ผู้ประพันธ์ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงภายในสังคมที่คุกคามความปลอดภัยของผู้หญิงผ่านตัวละครนิรนามเหล่านี้ เหตุที่ถูกละเมิดปรากฏตัวในโปรแกรมสนทนาที่มากขึ้นเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่าปัญหาการข่มขืนเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่วันสิ้นสุด อีกทั้งยังเป็นเรื่องราวที่ไม่สามารถบอกเล่าให้ทุกคนรับรู้ได้ ตัวละครหญิงจึงเลือกใช้การสื่อสารกับบุคคลแปลกหน้าที่เผชิญกับปัญหาเดียวกันเพื่อเยียวยาปัญหาภายในจิตใจของตนเอง เช่นเดียวกับกับการสื่อสารผ่านความเจ็บปวดระหว่างคอร์เดลล์และนินา เพย์ตัน เหตุอีกกรายหนึ่งของฆาตกร The Surgeon ดังที่ปรากฏในตอนท้ายที่เพย์ตันฟื้นขึ้นหลังจากที่ได้รับการรักษาจากคอร์เดลล์ *“the two women gazed at each other. If Catherine had recognized a part of herself in Nina’s eyes, so, too, did Nina seem to recognize herself in Catherine’s. The silence sisterhood of victims”* (Gerritsen, 2001, p. 195)

โดยทั่วไปนวนิยายหรือสื่อต่างๆ มักจะนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงในแง่ของความรัก ด้วยกรอบของสังคมที่กำหนดให้ความรักต่างเพศเป็นสิ่งที่เป็นบรรทัดฐานและเป็นมาตรฐานที่ทุกคนพึงปฏิบัติตาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้หญิงจึงเป็นประเด็นที่มักจะถูกปิดกั้นและมองข้ามไป แท้จริงแล้วความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงด้วยกันนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและใกล้ชิดกันเนื่องด้วยธรรมชาติของผู้หญิงที่มีลักษณะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าที่จะแข่งขันกันเฉกเช่นผู้ชาย ดังที่ โจเอล บล็อก และไดแอน กรีนเบิร์ก (Joel Block &

Diane Greenberg) ได้กล่าวว่า *"friendships between women are deeper, more enduring, and more plentiful than those between men. Women's education for their sex role prepares them for relating to others intimately, whereas male sex-role conditioning prepares men to act invulnerable and competitive."* (Block & Greenberg, 2002, p. 3) การรวมตัวกันของตัวละครหญิงที่ล้วนแต่ผ่านประสบการณ์อันเลวร้ายจึงเป็นเสมือนการร้อยพืดสายสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงที่ขาดหายไป พวกเขาสื่อสารและทำความเข้าใจกับประสบการณ์ความเจ็บปวด ปลอดภัย โยน เยียวยา และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

การแสดงออกของตัวละครหญิงเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการสนทนากับบุคคลแปลกหน้าผ่านตัวอักษรหรือการสื่อสารผ่านสายตาล้วนแล้วแต่เป็นการสื่อสารผ่านความเจ็บปวด โดยความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นมิได้เป็นเพียงการแสดงออกถึงความอ่อนแอหรือการยอมจำนนต่อการตกเป็นเหยื่อเท่านั้น แต่เป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาที่มีความสำคัญไม่ต่างจากเสียงที่เปล่งออกมา (Key, 1996, p. 122) เช่นเดียวกับในงานวิจัยเรื่อง *ความรุนแรง จิตวิญญาณ และการเยียวยาใน Comfort Woman* ของ ชุตติมา ประกาศุณิสาร ที่ศึกษานวนิยายเรื่อง *Comfort Woman* ซึ่งนำเสนอชีวิตของหญิงบำเรอชาวเกาหลีภายในค่ายทหารของญี่ปุ่น ประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยนำเสนอคือความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นภายในค่ายทหาร หญิงสาวทั้งหลายที่ถูกนำตัวมาเป็นหญิงบำเรอไม่ได้รับอนุญาตให้พูดคุยกัน พวกเขาต่างใช้ความเจ็บปวดเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยผู้วิจัยเสนอว่าความเจ็บปวดมิได้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการจำนนต่ออำนาจของผู้ชาย แต่กลับเป็นวิธีการในการต่อรองกับการกดขี่ พวกเขาสื่อสารผ่านความเจ็บปวดและเชื่อมโยงถึงกันเพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานและความโดดเดี่ยวที่เกิดขึ้น (ชุตติมา ประกาศุณิสาร, 2554, น. 130) เช่นเดียวกันกับตัวละครหญิงผู้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงใน *เดอะ เซอร์เจียน* ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันผ่านบาดแผลภายในจิตใจ โดยการเชื่อมโยงและรวมกลุ่มกันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าพวกเขาสามารถต่อรองกับการกดขี่ของอาชญากรชายที่พยายามทำให้พวกเขากลายเป็นเพียงผู้ถูกกระทำที่ไร้คุณค่า ด้วยการใช้ความปลอดภัยและเสริมสร้างกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไปให้แก่นัก

5.3 บทบาท “แพทย์” กับการรื้อฟื้นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตัวละครหญิง

นอกเหนือจากการเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจของตัวละครหญิงด้วยการจูงใจให้ตัวละครกลับไปเผชิญหน้ากับความรุนแรงอีกครั้ง หรือการรวมกลุ่มกันของผู้หญิงเพื่อเยียวยาและเสริมสร้างกำลังใจในการใช้ชีวิต สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะเห็นใน *เดอะ เซอร์เจียน* คือการพยายามรื้อฟื้นความเป็นมนุษย์ของเหยื่อความรุนแรง การนำเสนอเช่นนี้เป็นการต่อรองกับแนวคิดพิตาธิปไตยในนวนิยายสืบสวนสอบสวนอย่างชัดเจน กล่าวคือ หากตัวละครหญิงได้รับบทบาทเป็นเหยื่อในนวนิยายสืบสวนสอบสวนตามขนบ พวกเขามักถูกนำเสนอให้เห็นเพียงความอ่อนแอและการตระหนักรู้คุณค่าของตนเองในทางลบเท่านั้น แต่ผู้ประพันธ์ร่วมสมัยกลับเผยให้เห็นมิติชีวิตในแง่มุมอื่นๆ ของตัวละครหญิงอีกด้วย

ผู้ประพันธ์นำเสนอให้เห็นถึงบทบาทแพทย์ที่มากความสามารถของคอร์ดอลล์ แม้ในอดีตเธอจะได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างใหญ่หลวงจากการถูกอาชญากรชายข่มขืน แต่ผู้ประพันธ์เผยให้เห็นการต่อรองกับอำนาจของอาชญากรด้วยการที่เธอสามารถกลับมาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและเป็นที่ยกย่องของบุคคลในสังคม ดังที่ปรากฏในบทความของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับศัลยแพทย์หญิงที่มีชื่อเสียงในบอสตัน *“Of the three photos, Cordell’s was the most arresting. It was more than the fact she was attractive; it was her gaze, so proud and direct that it seemed to challenge the camera.”* (Gerritsen, 2001, p. 45) เห็นได้ชัดว่าคอร์ดอลล์ใช้บทบาทแพทย์ในการต่อรองกับภาพความเป็นเหยื่อที่อาชญากรมอบให้การจ้องมอง (gaze) ของเธอเป็นการโต้กลับแนวคิดเรื่องการจ้องมองของผู้ชาย (male gaze) ที่ลอรา มัลวีย์ (Laura Mulvey) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ *Visual and Other Pleasures* (1989) มัลวีย์ใช้จิตวิเคราะห์มาเป็นกรอบในการมองภาพยนตร์ โดยศึกษาวิธีการที่สังคมพิตาธิปไตยนำเสนอภาพความแตกต่างระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายในภาพยนตร์ ทั้งนี้มัลวีย์ได้นำเสนอแนวคิดเรื่อง Scopophilia หรือความพึงพอใจทางเพศที่คนเราได้รับการจ้องมอง โดยส่วนมากแล้วตัวละครหญิงมักถูกสร้างให้เป็นวัตถุแห่งการจ้องมอง เนื่องด้วยองค์ประกอบจากการแต่งหน้าหรือการแต่งตัวที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชม การมองมิได้เกิดขึ้นแค่ในระดับของตัวละครผู้ชายในภาพยนตร์

แต่การที่ผู้ชมจ้องมองไปยังจอภาพที่ฉายภาพยนตร์ก็ไม่ต่างจากการถ้ำมอง (voyeuristic) โลกส่วนตัวของตัวละคร ตัวละครหญิงจึงกลายเป็นวัตถุแห่งการจ้องมองเพื่อตอบสนองอารมณ์ทางเพศของตัวละครชายและผู้ชมไปพร้อมกัน

การปรากฏตัวของคอร์เดลล์ในหนังสือพิมพ์นั้นเห็นได้ชัดว่าเป็นการต่อรองกับแนวคิดเรื่องการจ้องมองของผู้ชาย โดยแม้ว่าเธอจะถูกสร้างภาพให้มีหน้าตาที่สวยงามและโดดเด่นกว่าแพทย์คนอื่นๆ จนกลายเป็นจุดสนใจของผู้อ่าน แต่ในขณะที่เดียวกันคอร์เดลล์กลับแสดงออกถึงความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว สามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่ยอมจำนนต่อบทบาทของการเป็นวัตถุแห่งการจ้องมองที่มีเพียงความงามไว้ดึงดูดทางเพศเท่านั้น เธอเลือกที่จะทำลายโดยการจ้องมองกลับมายังกล้อง ซึ่งเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างเธอกับตัวละครอื่นๆ ในเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรชาย อย่างที่ซัคเกอร์ นักจิตวิทยาอาชญากรรมของกรมตำรวจกล่าวว่า *“He probably imagines Cordell as a traumatized woman. A subhuman creature, just waiting around to be harvested as a victim. Then one day he opens the newspaper, and comes face-to-face, not with a victim, but with this conquering bitch.”* (Gerritsen, 2001, p. 292) ความสำเร็จในวิชาชีพของคอร์เดลล์และการแสดงออกผ่านสื่อกลายเป็นอาวุธสำคัญที่เธอใช้ในการทำลายกับอาชญากรชายที่มุ่งหวังจะกดทับให้เธอเป็นเพียงเหยื่อที่อ่อนแอและไร้หนทางสู้

บทบาทแพทย์เป็นเสมือนเกราะป้องกันที่ทำให้คอร์เดลล์รู้สึกถึงความเข้มแข็งและตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองมากกว่าการตกเป็นเพียงเหยื่อความรุนแรง อย่างที่ผู้ประพันธ์ได้กล่าวว่า *“With every piece of the uniform came another layer of authority and she was feeling stronger, more in control. In this room, she was the savior, not the victim.”* (Gerritsen, 2001, p. 135) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อในนา เพย์ตัน เหยื่อรายล่าสุดของฆาตกรต่อเนื่อง The Surgeon ถูกส่งตัวมารักษาในโรงพยาบาลที่คอร์เดลล์ทำงานอยู่ คอร์เดลล์มุ่งมั่นที่จะรักษาเพย์ตันให้หายดี ดังจะเห็นได้จากบรรยายของผู้ประพันธ์ที่ว่า *“She re-focused on the patient. A young woman. She had a disorienting flashback to another E.R., to the night in Savannah when she herself had been the woman lying on the table.”*

I won't let you die. I won't let him claim you." (Gerritsen, 2001, p. 137) ในห้องผ่าตัดที่คอร์เดลล์ช่วยชีวิตเพย์ตันเป็นช่วงเวลาที่ต้องเผชิญหน้ากับทั้งบทบาทความเป็นเหยื่อและบทบาทผู้ช่วยชีวิตไปพร้อม ๆ กัน เพราะเพย์ตันทำให้เธอหวาดคิดถึงความเป็นเหยื่อที่ตนเองเคยได้รับ การรักษาเพย์ตันจึงเป็นเสมือนการเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจของตนเอง กล่าวคือหากคอร์เดลล์รักษาเพย์ตันให้หายดีได้ ก็จะเป็นการทำให้อำนาจของอาชญากรที่มุ่งหวังทำลายชีวิตของเพย์ตัน ในขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าคอร์เดลล์สามารถตระหนักรู้คุณค่าของตนเองและยืนหยัดที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ แม้ว่าตนเองจะผ่านเหตุการณ์เลวร้ายมากก็ตาม

6. บทสรุป

นวนิยายเรื่อง *เดอะ เซอร์เจียน* ซึ่งยกมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา นำเสนอปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นกับตัวละครหญิง ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงในสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงอย่างที่จะเห็นได้จากสถิติการข่มขืนและข่าวสารประจำวันที่พบว่าผู้หญิงถูกข่มขืนหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศทั้งจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลแปลกหน้า สิ่งเหล่านี้ถูกถ่ายทอดและนำเสนอให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นผ่านโลกของจินตนาการ โดยผู้ประพันธ์มิได้จำกัดมุมมองการเล่าเรื่องให้เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เลือกที่จะนำเสนอในทุกมุมมองโดยเฉพาะอย่างยิ่งมุมมองของผู้ผ่านเหตุการณ์การถูกข่มขืน ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนจากความเจ็บปวดของเหยื่อความรุนแรงทางเพศให้กลายเป็นเสียงที่บอกเล่าถึงความเป็นจริงที่เจ็บปวด ผู้ประพันธ์เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้สัมผัสแง่มุมที่หลากหลายในชีวิตของเหยื่อที่ถูกข่มขืน ทั้งในแง่ของความเลวร้ายและความดั่งงาม การถูกข่มขืนอาจเป็นอดีตที่เลวร้ายอย่างหนึ่งในชีวิตของตัวละครหญิง แต่ในขณะเดียวกันก็กลับกลายเป็นจุดเปลี่ยนผันในชีวิตที่ทำให้ตัวละครเข้มแข็งขึ้นและกล้าที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ

ผู้ประพันธ์ตั้งรอกกับแนวคิดปีตาธิปไตยที่มองว่าผู้หญิงจะต้องอ่อนแอและไม่สามารถต่อกรกับความรุนแรงของผู้ชายได้ ด้วยการเผยให้เห็นถึงบทบาทที่

หลากหลายของตัวละครหญิง ไม่ว่าจะเป็นภาพความเป็นเหยื่อของอาชญากรชาย หรือผู้อ่อนแอที่โหยหาการปกป้องดูแลจากตัวละครชาย หรือตัวละครหญิงที่สามารถก้าวไปสู้บทบาทผู้กระทำได้ ทั้งนี้พวกเธอไม่ได้ตั้งตนเป็นศาลเตี้ยเพื่อตามล้างแค้นอาชญากรเหมือนในนวนิยายหรือภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวนเรื่องอื่นๆ เพราะในโลกของความเป็นจริงนั้นการไล่ล่าเพื่อล้างแค้นอาชญากรที่กระทำกรรมรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นและสำเร็จได้อย่างง่ายดายเช่นเดียวกับในโลกของจินตนาการ ดังนั้นตัวบทคดีสรรจึงมีความสมจริงมากขึ้นด้วยการให้ตัวละครสามารถก้าวข้ามความหวาดกลัวและเอาชนะอาชญากรที่หวังทำลายชีวิตพวกเขาอีกครั้งได้ การพลิกกลับบทบาทจากเหยื่อมาเป็นผู้กระทำได้แสดงให้เห็นว่าเส้นแบ่งระหว่างความเป็นเหยื่อกับอาชญากรมีความพร่าเลือน บทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยมีอาจถูกจำกัดไว้ภายใต้ขอบเขตของความเป็นเหยื่อเพียงอย่างเดียวได้อีกต่อไป เธอสามารถเป็นผู้กระทำที่กล้าหาญและยืนหยัดต่อสู้เพื่อตนเองได้อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญที่ปรากฏในนวนิยายมิได้เป็นเพียงการรื้อฟื้นและเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจด้วยการกลับไปเผชิญหน้ากับความรุนแรงเท่านั้น แต่ยังเผยให้เห็นว่าตัวละครหญิงที่แม้จะผ่านเหตุการณ์เลวร้ายและถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ลงไป ก็ยังสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าภายใต้บทบาทที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างบทบาทแพทย์ผู้มากความสามารถของคอร์ดิลลีที่คอยช่วยเหลือผู้คนให้กลับมามีความหวังอีกครั้ง กล่าวคือ การเผชิญหน้ากับอาชญากรในตอนท้ายเรื่องเพื่อต่อสู้กับความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นและเยียวยาบาดแผลภายในจิตใจของตนเองเป็นเพียงปลายทางของความสำเร็จในการต่อรองกับแนวคิดปีศาจปไต โดย ส่วนสำคัญของความสำเร็จคือการปลดปล่อยตัวละครหญิงให้หลุดพ้นจากสถานะเหยื่อผู้อ่อนแอที่สามารถเปล่งเสียงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเจ็บปวด ทั้งยังตระหนักรู้ในคุณค่าที่แท้จริงของตนเองได้อีกด้วย

รายการอ้างอิง

- กานต์ธิดา ขยันการนาวี. (2558). *ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญาญินายร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชุตติมา ประกาศุณิสาร. (2549). *ความเจ็บที่ส่งผลเสีย: ผู้หญิงกับความรุนแรงทางเพศในวรรณกรรมสตรีร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตติมา ประกาศุณิสาร. (2554). *ก่อร่าง สร้างเรื่อง: เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชนในวรรณกรรมสตรีชายขอบ*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- Block, J. D. & Greenberg, D. (2002). *Women & Friendship*. LA: Wellness.
- Brownmiller, S. (1975). *Against Our Will: Men, Women and Rape*. New York: Ballantine Books.
- Cranny-Francis, A. (2003). *Gender Studies: Terms and Debates*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Favor, L. J. (2000). The Foreign and the Female in Arthur Conan Doyle: Beneath the Candy Coating. *English Literature in Transition, 1880-1920*, 43(4), 398-409.
- Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality, Vol. 1: An Introduction* (R. Hurley, Trans.). New York: Pantheon Books.
- Gerritsen, T. (2001). *The Surgeon*. New York: Ballantine Books.
- Guinagh, B. (1987). *Catharsis and Cognition in Psychotherapy*. New York: Springer New York.
- Herman, J. L. (2015). *Trauma and Recovery*. New York: Basic Books.
- Janoff-Bulman, R. (1995). Victims of Violence. In G. S. Everly, & J. M. Lating (Eds.), *Psycho Traumatology: Key Papers and Core Concepts in Post-Traumatic Stress* (pp. 73-82). Boston: Springer.
- Jensen, V. & Kouri, M. (2012). Introduction: Women Criminals and the Crimes They Commit. In V. Jensen (Ed.), *Women Criminals: an Encyclopedia of People and Issues* (pp. 3-23). ABC-CLIO.

- Key, M. (1996). *Male/Female Language: With a Comprehensive Bibliography*. Metuchen, N.J.: Scarecrow Press.
- Messent, P. (2013). *The Crime Fiction Handbook*. Chichester, West Sussex, UK: Wiley-Blackwell.
- Morewitz, S. (2004). *Domestic Violence and Maternal and Child Health: New Patterns of Trauma, Treatment, and Criminal Justice Responses*. Boston: Springer.
- Mulvey, L. (1989). *Visual and Other Pleasures*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Macmillan.
- Roze, P. (2002). Sexual Victimization: Harassment and Rape. In M. Biaggio, & M. Hersen (Eds.), *Issues in the Psychology of Women* (pp. 93-109). Boston: Springer US.
- Stringer, R. (2011). From Victim to Vigilante: Gender, Violence, and Revenge in *The Brave One* (2007) and *Hard Candy* (2005). In H. Radner, & R. Stringer (Eds.), *Feminism at the Movies: Understanding Gender in Contemporary Popular Cinema* (pp. 268-280). New York: Routledge.